

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: AUGUST MATONS

Cap del Servei d'Arbres fruiters de la Mancomunitat de Catalunya

COL-LABORADORS

JOAN AGUILÓ :: LISINI ANDREU :: JOAN ANGEL I
 GENÍS :: JOAN ARUMÍ :: LLORENÇ BADELL :: JO-
 SEP R. BATALLER :: GUILLEM DE BENAVENT
 LEANDRE CERVERA :: ALBERT DANEO :: C. R. DA-
 NÈS I CASABOSCH :: FRANCESC DOU :: M. FAURA
 I SANS :: PERE J. GIRONA :: PERE GONZÁLEZ
 LLUIS GUITART :: JOAN GUITERAS :: MANUEL
 LLENAS :: PERE J. LLORT :: ARNEST MESTRE
 CRISTÓFOL MESTRE :: JAUME NONELL I COMAS
 FRANCESC NOVELLAS :: VICENS NUBIOLA :: C. OLI-
 VERAS I MASSÓ :: CARLES PI SUÑER :: JAUME
 RAVENTÓS :: JOSEP M. RENDÉ :: M. ROSSELL I
 VILÀ :: JOAN SALOM :: JOSEP M. SOLER I COLL
 SEGIMON VANDRELL :: ERASME D'YMBERT
 VALERI SERRA I BOLDÚ (SECRETARI)

SUMARI

Els impostos agrícoles, pel Dr. *Pere J. Girona*. — Una planta de prat verinosa: La Baladre, per *C. Ramon Danès i Casabosch*. — Plantes casolanes; Aspidístres, per *Joon Santamaria Matas*. — Pels prunaires d'Urgell. Un report d'un fruiterar, per *R. Sala*. — Un mercat central de bestiar a Barcelona? per *J. Josep Sécull Roca*. — Vivers forestals. Adobs: llur necessitat, per *S. Vandrell*. — El retorn a la terra, II, per *Josep Mallart*. — El sentit de la terra de Mossèn Baldiri Rexach, per *Pere Oller*. — El corc dels brots de Polivera, per *T. L. Gantús*. — Comentaris. — Informació vinícola, per *Pere J. Llorc*. — Informació oleícola, per *Lisini Andreu*. — Noticiari. — Notes del Departament d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya. — Bibliografia. — Consultori, per *A. M. i O. T. S.*

Filtres "Tormo"

:: :: A PRESSIÓ :: ::

Patent n.º 82.391

**Pel filtratge de vins blancs,
tints i vermouths.**

**Filtren i refiltren amb una sola operació per
mitjà d'un senzill joc d'aixetes. Són els de
millors resultats, més pràctics i els més eco-
nòmics amb llurs preus.**

VICENS VILÀ CLOSA

(SUCCESSOR DE KEGELS I VILA)

**Maquinària Viti-vinícola : Productes Eno-
lògics : Aparells per a analitzar els vins
Articles de boters**

PASSEIG DE GRACIA, 88

Direcció telegràfica: KEDEVILA

Telèfon 1338 G.

BARCELONA

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

ARBRES FORESTALS DE GRAN PERVINDRE

A continuació senyalem algunes de les espècies forestals més apreciades i que durant aquests últims anys han merescut l'elogi dels principals repobladors, enginyers de monts, i amb les quals s'han fet intenses plantacions

		Pessetes
		MILER
Pi Insignis, de 2 anys, repicats, de 35 a 45 cms. alt		100
» » 1 » de 25 a 35 cms. alt		75
» Marítim de Corté, 2 anys, repicats, de 35 a 45 cms. alt		75
» » » 1 » de 20 a 30 cms. alt		60
» Larici de Còrcega, 2 » repicats, de 35 a 40 cms. alt		60
» » d'Austria, 2 » » de 35 a 40 cms. alt		60
» Silvestre d'Escòcia, 2 » » de 35 a 45 cms. alt		60
» » » 3 » » de 45 a 50 cms. alt		75
» Alerce d'Europa, 3 » » de 25 a 45 cms. alt		110
» » » 1 » de 25 a 30 cms. alt		95
» » del Japó 2 » repicats, de 40 a 50 cms. alt		110
» » » 1 » de 30 a 35 cms. alt		95
» Montana, 1 » de 25 a 30 cms. alt		60
Poll de Douglas, 2 » repicats, de 25 a 35 cms. alt		100
» » » 1 » de 20 a 25 cms. alt		75
» Comú, 1 » de 15 a 18 cms. alt		110
Xipré macrocarpa, 2 » repicats, de 40 a 45 cms. alt		120
» » » 1 » de 30 a 35 cms. alt		90
» Piramidal, 2 » repicats, de 35 a 40 cms. alt		110
» » » 1 » de 20 a 25 cms. alt		80
Acàcia Comú, 2 » repicats, de 50 a 60 cms. alt		75
» » » 1 » de 35 a 40 cms. alt		65
Castanyer del Japó, 2 » de 60 a 90 cms. alt	1.000	
» » Comú, 1 » de 45 a 50 cms. alt	75	
Eucaliptus Glòbulos, 2 » repicats, de 50 cms. alt	200	
» » » 1 » de 45 a 50 cms. alt	150	
» » Rostrata, 1 » de 45 a 50 cms. alt	150	
Esbarçer Albar, (per a tenenats) 2 » repicats, de 40 a 50 cms. alt		90
» » » 1 » de 35 a 45 cms. alt		75
Freixa Comuna, 2 » repicats, de 35 a 40 cms. alt		60
» » » 1 » de 25 a 30 cms. alt		50
» » Americana, 2 » repicats, de 35 a 40 cms. alt		95
» » » 1 » de 30 a 35 cms. alt		75
Faig Comú, 2 » repicats, de 30 a 40 cms. alt		120
Om país, 2 » repicats, de 35 a 40 cms. alt		60
» » » 1 » de 25 a 30 cms. alt		50
Roure roig americà, 2 » repicats, de 45 a 50 cms. alt		125
» » » 1 » sens repicar de 25 a 35 cms. alt		80
Pomera Silvestre, 2 » de 50 a 60 cms. alt		150
» » » 1 » de 35 a 40 cms. alt		125
Plançó pomera, silvestre per a ingertar, de 70 a 74 cms. alt		750
Perera Silvestre, 1 any, de 30 a 45 cms. alt		175

Decap d'aquestes espècies forestals servim partides inferiors a 500 plançons, a excepció dels Castanyers del Japó dels quals en servim un mínim de 50 plançons. Les demandes deuen anar acompanyades de son import.—Correspondència, demandes i girs, a El Cultivador Moderno, Notariat, núm. 2, principal. Apartat de Correus 625
Telèfon 3690 A.—**BARCELONA**

Demani's el Catàleg general de tota classe de llavors, arbres, etc., etc.

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat**

Parlament, 9

Barcelona

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu H. B. C.**

MARCA "U. R. T"

que és un poderós estimulant
de la vegetació que augmenta
les collites d'un 20 a un 50 %

De venda en les principals cases d'adobs

LA HISPANENSE INDUSTRIAL
Y COMERCIAL, S. A.

BARCELONA

Bruch, 42
Tel. S. P. 678

MADRID

Argensola, 4
Tel. M. 4146

SOCIETAT ENOLÒGICA DEL PENEDÈS

(Societat Anònima) Continuadora de

SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès

PREMSES CONTÍNUES "MABILLE"

Les més perfeccionades : Les més sòlides : Les més econòmiques

PREMSES MECÀNIQUES AUTOMÀTIQUES

**PREMSES A MÀ : TREPITJADORES : BOMBES
MANGUERES I AIXETES PER A TINES**

Instal·lacions modernes per a Cellers Cooperatius

Productes Enològics : Aparells d'anàlisi de vins

Adobs químics : Sofres i Sulfats

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: Pessetes 9 - Fora: Pessetes 10 - Estranger: Pessetes 18

Número solt: Pessetes 0'50

Els impostos agrícoles

CADA vegada que l'illustrat Director de la present Revista, l'afectuós amic En August Matons, m'honora encomanant-me un treball apropiat per a ser-hi publicat, no puc pas contestar-li que em manca tema per a dins de les meves específiques tecnologies, doncs que precisament en Economia agrícola bé pot dir-se que a Espanya està tot encara per a fer. ¿Qui allega manca de temes quan la *Gaceta* de Madrid cada dia, o poc menys, publica copioses i perfidioses disposicions que ben directament afecten als interessos econòmics de la terra?

D'algunes de les últimament dictades vull avui ocupar-me'n, doncs que, amb bona fe, la llur paradoxal significació bé s'ho mereix.

Els rebuts de la contribució territorial dels últims trimestres bé prou que hauran denunciat als pacients i resignats pagesos (usant el mot, s'entén, en el més enlairat sentit) un augment en la quarta part del seu impost comparat amb els dels anys anteriors. Per a molts contribuïents la cosa haurà estat jutjada com un episodi dels molts que formen el drama tràgic-financer que fa anys ve representant-se en l'Estat espanyol, i considerant la cosa com un fet implacable contra el qual res hi val el plantar-hi cara, hauran pagat i callat.

Mes, àdhuc i la resignació innata en els estaments agrícoles, bona cosa serà fer avinent les causes de tan esporàdica puja, en el preu de la contribució, arribada precisament en l'ocasió en què els negocis dels agricultors no es presenten pas galdosos... ni de bon tros. Usant la distribució clàssica en els historiadors, hom troba en aqueix afer *causes remotes* i *causés pròximes* o bé, dit d'altra manera, *causes eficients* i *motrius*. La causa remota no és altra, que la necessitat indiscutible en què es troba l'Estat espanyol de cercar fondos allà on siguin. No és pas cosa nova que els pressupostos generals fa anys que es salden amb un dèficit que faria bassarda, si alguna cosa pogués arribar a fer-la en els truculents temps històrics en què vivim. En aqueixa situació, la missió dels Ministres d'Hisenda no és pas altra que olorar allà on s'hi troben quantitats ja liquidades per a després enquibir l'exacció de la més grossa part punible en una Llei o Decret motivant-la o disfressant-la de qualques consideracions tècniques més o menys *farcé*.

En aqueix examen provocat per la crua necessitat d'anivellar, en ço

que sigui possible, els espadats que caracteritzen els pressupostos de l'Estat, degué fixar-se el ministre que un ram important del patrimoni públic restava quasi bé intacta, i sense pensar-s'hi gaire s'enginyà la manera característica d'augmentar els rendiments de la contribució territorial, pujant en una quarta part el líquid disponible.

I ara vé l'explicació de la causa pròxima o el motiu de la puja: Vé a dir el Ministre en forma més o menys solemne en el preàmbul del R. D. del 2 de maig d'enguany, acompanyant el projecte de llei base de l'augment: Examinant els recursos del Tresor públic, em trobo amb que la contribució territorial fa anys que no dóna augment: d'ençà de l'any 1896 a 1897, que el cupus a repartir arriba mica més, mica menys, a 170 milions de pessetes... i això no pot seguir així: examinant els resultats obtinguts en les províncies on el règim tributari es regeix pel Cadastre parcelari, hom repara un augment gros, que a voltes passa del 100 per 100, entre la riquesa amillarada i la descoberta pels enginyers; si així ha passat en algunes províncies ¿per què no pensar que ha d'ocórrer cosa semblant en les altres en les quals encara està per fer la comprovació cadastral? I en pensar-ho així, quin mal hi ha en establir l'augment contributiu abans d'ésser comprovat i derramar des d'ara, un contingent una quarta part més alt? Altrament— segueix el preàmbul— les estadístiques de la producció fetes pel Ministeri de Foment i per l'Institut de Reformes socials, l'establiment d'un gran nombre de noves zones de regadiu i l'acabament d'extenses i útils obres públiques, abonon la justícia de la innovació.

Ja haurà pogut reparar el lector que m'ha seguit, en la simplicitat de l'argumentació, tan rectilínia i desarticulada que la fa semblar força a ço que els catalans en diem *garrotada de cego*; o bé, *rebi qui rebi*.

El Ministre té raó en les premisses: la producció global de les terres ha augmentat, i són moltes les obres públiques enllestides capaces de contribuir a una major valoració de la riquesa total. Però ¿és que els beneficis en tots aquests caires han arribat a tothom del món agricultor? Perquè si aqueix augment de riquesa no ha estat general, no és gens just que l'augment del tribut es faci general. És clar que la posició de l'Estat recaudador és més còmode en suposar un mateix nivell a tothom que no en cercar la riquesa allà on és: precisament d'aquest criteri tan pintorescament rectilini i igualatari és el de que ens queixem a Catalunya, i no pas en l'ordre econòmic solament. Aqueix sistema distributiu tan curiós i simplista, és característic de pobles atrassats que veuen en els sistemes contributius un fi, en la consecució del qual, l'ètica dels mitjos no hi té res que veure.

La raó que allega el Ministre, i que fa referència a la grossa riquesa amagada descoberta pels enginyers cadastrals, mereix també alguna substanciosa observació: perquè en certes terres del sud i centre d'Espanya s'han descobert extraordinaris amagatalls contributius no se'n pot deduir res de ço que ha de passar quan els treballs cadastrals s'hagin acabat en les altres, i menys encara se'n poden fer comparances d'un ordre quantitatiu. D'una banda, cal tindre present que el Cadastre va començar-se a les províncies en les quals llurs extraordinàries extensions, i més que res, el llur gros nombre de latifundis, feia tèmer que les bases contributives no denunciades (*riquesa oculta*) serien abundants. En nostra terra, les coses passen ben bé al revés: la divisió de la propietat

en la Catalunya baixa dificulta força l'ocultació de les terres i de la llur producció, i, per si això no fos prou, les múltiples comprovacions fiscals que han determinat, en bona pila de municipis, un estat contributiu perfectament adaptat al dret vigent. Tots els viticultors recorden el sarcasme que respiren les lleis contributives establertes arran de la invasió filoxèrica. L'Estat perdonava la contribució a les vinyes destruïdes...; això si, darrera de la concessió del perdó hi enviava un investigador especial per a què escorcollés bé tot el terme i veés si, trobant quelcom mal amillarad, podia proporcionar a l'Estat un nou ingrés amb el qual compensar la baixa que per raó de la filoxera havia, de mala gana, concedit. Hom ja veu com en aquesta situació, la rebaixa contributiva no podia assolir mai cap eficàcia pràctica.

Doncs en aquesta situació de bona part de Catalunya cau ara una llei que, als efectes contributius, iguala al bon contribuent amb el defraudador; el que té totes les terres ben amillarades amb el que no les hi té; el que ha rebut els efectes beneficiosos de qualche obra pública, amb el que no n'ha rebut cap; el que ha convertit les terres de secà en regadiu, amb el que les té sols de secà. ¡Ves si aqueix sistema s'ajusta bé als que s'anomenen de *garrotada de cego!*

DR. PERE J. GIRONA

Professor d'Economia rural i Legislació agrària a l'Escola Superior d'Agricultura

Una planta de prat verinosa : La Baladre

AQUESTA planta tan xamosa pels seus formosos colors en la flor i elegància de les fulles es troba estudiada de molt temps en les botàniques catalanes, i si volem no oblidar-la és per advertir als ramaders el greu perjudici que produeix al bestiar, a la vegada de recomanar el millor procediment per a exhaurir-la.

La baladre, nomenada també Nadala de la tardor, safrà tardà, mata gossos, Viola dels prats, Dama nua, etc., és el Cólchic de la tardor; en llenguatge alemany: Zeitlose, Wildes Safran, Herbstzeitlose; en llenguatge anglès: Meadow saffron; en llenguatge francès: Colvich, Chenarde, Lys vert, etc., que pertany a les liliàcees i viu en els prats de 500 a 600 metres per sobre del nivell del mar, molt abundant a Catalunya, sobretot a la Cerdanya; és la primera herba que surt en els mesos de maig i de juny, florint des de l'octubre fins a les primeries del novembre.

Es una herba verinosa d'una activitat molt gran, de tal faisó, que la Medicina se n'és aprofitat per a en dosis migradíssimes combatre els atacs d'ofec, el dolor nomenat gota, el reumatisme muscular i articular i altres malalties; però els anys que la pastura curteja per haber passat un hivern molt aixut, o quan la neu se n'és anat molt tardana, llavors el bestiar, al trobar-la fresca, de tons verdosos molt vius, la menja sens prevenció i d'ací al poc temps comencen a emmalaltir qualques animals per a morir, si no se'ls dona l'antídot indicat ben de pressa. Sovinteja en els bovins de totes edats.

Els efectes tòxics de la baladre es deuen a un principi actiu dit «colchicina», que, posat en contacte amb la pell, no té pas cap acció, però dins la boca, demés d'una sensació de cremadura, produeix molta salivera, una vegada arriba el verí pur, o sigui la colchicina, al païdor irrita la mucosa amb vòmits repetits, desenrotllant la mateixa acció dins els budells, puix el subjecte enverinat sofreix mals de ventre, tenesme i cague-rines, a voltes sanguinoses, que perduren quiscuns dies, malgrat ço, l'absorció del verí per a promoure accidents generals tòxics en el organisme, és llunyana, puix l'eliminació del verí és prou ràpida per la llet, i per l'orina, mentre la ingestió d'alguna part de la baladre (bulb. flor i fulles) no es repeteixi, en qual cas el verí s'acumularia paralitzant el sistema nerviós i donant una mort sobtada a l'animal.

Per les observacions recollides de ramaders, veterinaris i les meves personals, les senyals de l'enverinament no són pas les mateixes exposades en llibres de tota mena (botànica, terapèutica, farmacologia), puix hem vist moltes vaques i bedells amb les següents característiques sindròmiques: les vaques, tot seguit comença la intoxicació per haver pasturat en prats on abunda la baladre, perden la gana i el remug, salivera i un intensa com la del mal de peus, xerriquen les dents palesant l'adoloriment o la cremor del ventrell, tomben el cap mirant-se els greixets, tenen tremolins, qualque volta orinen molt fosc, com vi ranci (hematuria), es suspèn la producció de llet i s'ouen forts borborismes en els budells (roncar els budells), és quasi un quadre de símptomes tipus de la indigestió (reconada) o catarro gastro-intestinal; més endavant tenen fatig al respirar, el pols es torna molt dèbil, intermitent, mostrant una feblesa del cor molt aparent, la febre puja un o dos graus sobre la normal, les mucoses esblaimades, la pell resta encuirada, freda i finant de sobt per un colapse (atac de cor), no sens que abans sofreixin una diarrea (cagarines) abundant i de molta fortor.

L'observació personal ens ha ensenyat que aquells animals que tenen els ulls enfonsats, feblè, debilitament del pols i cagarines abundoses des de que comença l'enverinament, són els més assegurats d'obtenir llur guarició; puix no d'altra manera es podria explicar aquest diagnòstic paradoxal, comptant que l'eliminació es fa per la purgació dràstica en gran quantitat i en temps molt breu, com és de creure al conceptuar les enormes quantitats de femta deslliurades del tub digestiu i, per tant, de les grosses quantitats de l'herba verinosa barrejades en aquell contingut.

Per a guarir els animals intoxicats, tots els pràctics han recomanat la dièta absoluta i la ingestió d'un litre o dos d'oli d'olives, o bé tres o quatre porrons d'aigua de malves o de gra de lli, etc., amb un poc de tintura d'opi o làudanum; però, segons la nostre experiència, cal tan sols mantenir el tonus del cor i per ço amb qualsevol tònic cardíac (cafeïna, estrofantus, digital) administrat cada quatre hores, pot salvar-se tot animal enverinat. El sulfat d'esperteïna a la dosis de vint-i-cinc centígrams, dissolt amb aigua redestillada i en injecció hipodèrmica, ens ha donat resultats molt falaguers en tots els casos, ajudats d'una dièta alimentícia completa els primers dies de tractament.

Però no n'hi ha prou de saber guarir el bestiar enverinat per la baladre; és precís que el ramader amant dels seus ramats avorreixi els

seus prats de tan terrible flagell i per ço deu arrencar totes les plantes de colxíc dins els mesos de primavera, o aprofitant els colors virolats de les flors que denúncien la presència del verí les arrenqui suara fins el novembre, que després les llavors tancades dins les capsas del fruit, s'escampen arreu donant lloc a una sembra cada any més abundosa.

C. R. DANÈS CASABOSCH

Tècnic clínic del Servei de Ramaderia

Plantes casolanes

ASPIDISTRES

Les Aspidistres són les plantes més rústegues o resistents, fàcils de cultivar i de més durada en les habitacions. Per tal motiu és una de les plantes que abunda més en el cultiu casolà; malgrat tants avantatges, no deixa d'ésser de les menys boniques per poc que s'atenguin ses necessitats.

L'Aspidistra forma una mata de boniques fulles graciosament ondejades o inclinades a l'exterior de la mata, de forma lanceolada, lluentes, sostingudes per peciols llargs, arrodonits, prims, tessos, gradualment enllotllades en forma de paperina al desplegar-se cada fulla.

Les fulles de les Aspidistres són totes radicals i són insertades, abraçant en gran part del rizoma o tija terrestre proveïda d'arrels.

Cultiu.—Terra d'hort o jardí i fems ben podrits, la meitat de cada cosa i ben barrejat.

Els testos no deuen ésser grans en excés en relació a la mata.

Deuen regar-se com les demés plantes en test, quan la terra de la superfície presenta un color clar o polsós. La humitat en excés li és perjudicial, s'ha de procurar per lo tant un bon desguàs, collocant, prèviament al plantar-la, un bocí de test al forat del fons del test.

Al regar-les deuen arruixar-se d'aigua clara com més potable millor a fi de netejar bé de pols les fulles, l'aigua de pou no és bona per ésser generalment calça, quedant les fulles deslluïdes pel sediment que la dita aigua diposita sobre les fulles, a més de no convenir la calç en les arrels.

Les fulles de les Aspidistres regades amb aigua calça perden son color verd i brillant, tornant-se grogues, perden el vigor i acaben per morir-se. El mateix li succeirà si el forat de desguàs no funciona bé.

Quan a les Aspidistres comencen a tornar-se les fulles grogues, és convenient moderar les regades, examinar el forat de desguàs si funciona bé; en cas contrari es treurà la planta junt amb la terra, del test, procedint a treure part de la terra d'entre les arrels amb el mànec d'una cullera o una espàtula de fusta, procurant ne ferir les arrels bones, suprimint les arrels podrides, tallant-les; seguidament es prepararà el test col·locant degudament un bocí de test damunt del forat de desguàs, i la terra nova corresponent, tornant a col·locar la planta ben centrada, i de manera que la part superior de la terra quedi alguns centímetres més avall que la vora del test, a fi que quedi espai suficient per a depositar l'aigua de les regades i omplint de terra l'espai entre les arrels i la vora o pared del test pitjant dita terra a fi que no quedin espais buïds i formi tot un cos o pa de terra.

Si el desguàs del test funciona bé i les Aspidistres es posen grogues, és per efecte de regar-les d'aigua calça, en tal cas ha de suprimir-se la dita aigua i regar-les sols d'aigua potable, agregant o afegint-hi una vegada cada setmana 20 grams de sulfat de ferro per litre d'aigua, al regar-les, fins que retornin les fulles a son color verd natural.

És molt convenient situar-les a l'ombra, el sol els asseca les fulles.

Al plantar-se les aspidistres ha de tenir-se en compte de no enterrar les tiges o *rizomes*, i millor que siguin visibles; si estan tapades, les flors que neixen sobre les tiges de les Aspidistres són *sentades* o sense *peduncle* o mànec, i en tal condició no poden florir bé i la planta no pot créixer normalment.

Una florida abundant és precursora d'una producció nombrosa de fulles, per lo tant, és necessari protegir-li la florida i no destruir-la-hi.

Una Aspidistra sana ha de canviar de test cada tres o quatre anys, o multiplicar-la, dividint la mata a la tardor.

Les plantes cultivades en testos és necessari donar-los regades d'adob, com ja s'ha indicat en articles anteriors.

Generalment abunda l'Aspidistra *elatio*r o de fulla verda; la varietat **matizada de verd i blanc** no abunda; hi ha dues varietats més de fulla verda picada de blanc, la una, picada de groc; essent tan petits i clars o espaiats dits pics, que generalment passen desapercebuts.

ASSUTZENA

Liliacea coneguda científicament per *Funkia supcordata*.—Planta vivaç, molt rústega, originària del Japó, d'uns 50 centímetres d'altura, de fulles en forma de cor, bastant grosses; les nerviacions principals són molt pronunciades, i de color blanc, oloroses i tubulars.

Son cultiu és dels més fàcils, en test a l'ombra, humides o molt regades durant l'estiu, i adobades.

A l'hivern queden sense fulles i pot multiplicar-se per divisió en dita època, en ésser les mates molt grosses.

Ha de vigilar-se molt que els carcalts no li rossequin les fulles.

JOAN SANTAMARIA MATAS

Pels prunaires d'Urgell

UN REPORT D'UN FRUITERAR

II

DE les nostres notes sobre produccions, recollides aquest istiu, n'hi han unes sobre un fruiterar, més complertes que cap, i creiem són expressió d'un cas interessant.

Les oferim a aquells que temen llençar-se a la plantació de fruiters sots el pretext de que no arriben mai ni mai a donar fruit, i que quan ho fan, no ho fan en quantitats que valguin la pena.

El fruiterar és en una gran finca del terme de Penelles, en una bona terra argilosa, compacta, d'aquelles de la clotada de l'Urgell, a no gaire distància d'un braç del canal, que corre pel clot cap a Linyola i Mollerussa. La terra, doncs, s'ha regat bé sempre.

La finca és el Castell del Remei. Els arbres foren plantats pel propietari; però el fruiterar en l'actualitat és en arrendament.

El fruiterar en qüestió agafa una extensió de terra de uns 12 jornals, o sigui unes 5 hectàrees de terra. És en quadres, separats de 60 en 60 metres per un rec de desaigüe. Cada quadre és dividit en tres parcel·les per marges cada 20 metres.

Cada marge, fou la recta que s'aprofità per a plantar-hi arbres. A les ribes dels desaigües s'hi plantà codonyers.

Els arbres es plantaren en fila, a 10 metres de peu a peu. Queda clar, doncs, per com fou feta la plantació, que no s'intentava fer un fruiterar com a únic conreu, sinó que els fruiters eren destinats a conreu secundari. I així és que sempre en les feixes que els arbres enquadren sempre s'hi han fet conreus de terracampa, entre ells, alfals. Els arbres foren plantats fa 18 anys. La seva història passada no la sabem. Però mirant-los i veient-los en molt vigor, es pensa que si no foren tractats com calia, no se n'han ressentit gaire.

Hi han pruneres, pereres, presseguers, pomeres i albercoquers. Els que s'han portat millor són els albercoquers, i segueixen les pruneres. Les pomeres estan millor que les pereres, i els presseguers estan morint-se els pocs que queden.

Les pruneres, que és lo que abunda més, i que és sobre lo que volem fer fixar l'atenció, tenen un desenrotllament de brancam de un promig de 8 metres de diàmetre. Els hi falta encara 2 metres per arribar a tocar-se les branques. El diàmetre de la soca a sobre mig metre de terra, en la seva majoria és de 0'28 metres.

Enguany, a pesar de la collita que portaven, es veien extrems de branca haver-se estirat encara uns 10-12 cents., ço que volia dir una disposició per a fructificar l'any vinent, molt llunyana de l'esgotament.

Vegi's la producció dels arbres.

Pruna Clàudia Verda.	Nombre d'arbres	110	Producció total	14,438 Qg.	promig arbre	131
» Moscatella	»	9	»	506 »	»	56
» altres vàries descartades	»	15	»	628 »	»	39
Totals.		<u>134</u>		<u>15,572 »</u>		<u>116</u>

D'aquests darrers n'hi han que són joves.

Entre les pruneres Clàudia Verda n'hi havia que passaven de 200 quilos.

En els bancals s'hi colliren 70 quarteres de blat; i uns bancals de alfals que hi havia, se segaren 6 vegades, com qualsevol altre que no hagués tingut els arbres a la vora.

Del rest dels arbres, pomeres i pereres, durant els mesos d'agost i setembre se'n tragué el principal aliment per a 6 porcs de cria, propietat del pagès arrendatari. No es preocupà de vendre lo que anava caient dels arbres, i és d'aquells que encara creuen que els porcs mentre passin ja en tenen prou.

Fem comptes ara. Deixem de banda el producte del blat, i de l'alfals, i el de les pomes que alimentaren als porcs. Comptem sols a base de la producció de pruna.

La producció fou venuda a un tant per la collita i no va resultar a tan bon preu, com s'indica en els càlculs que segueixen; però ja es veurà que és lògic el nostre raonament.

La pruna verda era fàcil, com hem dit en el primer d'aquests articles, vendre-la a 6 pessetes arroba.

Suposem que la diferència de pes entre collida verda per a exportar, i madura, com nosaltres la pesarem, és de 25 %, o sigui que verda hi haguera hagut un pes de $15,572 + 75 = 11,679$ quilograms.

100

Suprimim-ne d'aquests, 500 quilograms, per les moscatelles, i altres, que els murcians hagueren refusat, i deixem que quedessin en números rodons 11.100 quilograms que a 6 pessetes en l'arbre, valien pessetes 6,660.

Es a dir, dels 134 arbres s'en podien ben treure 6.500 pessetes, que representa 48'5 pessetes per arbre.

Seguim els comptes amb una altra suposició. Els pruners eren plantats a 10 metres, o sigui que cada un en una plantació de tal mena, i a tot quadre, ocuparia 100 metres? En les cinc hectàrees que hem dit té el fruiterar, a tota plantació hi cabrien 500 arbres. Suposem que aquests arbres fossin tots de la varietat Clàudia verda, i a la producció promig de 131 quilograms obtinguda enguany, hagueren donat $131 \times 500 = 65.500$ quilograms de fruita madura.

Venuda verda, suposant la disminució de 25 % de pes, haguera valgut $49,125 \text{ Qg.} \times 0'6 \text{ ptes.} = 29,475 \text{ ptes.}$

Assecada a la finca, amb un rendiment de 25 %, que és el que dóna,
 $65,500 \times 25$
 s'hagueren obtingut = $\frac{\quad}{100} = 16,375.$

100

En el moment en que escrivim, la Clàudia es cotitza, segons classe, i envasada, entre 1'5 i 2 ptes. el Qg. Suposem-la venuda a 1'50 ptes., representa un ingrés brut de 16,375 Qg. $\times$ 1'5 = 24,562 ptes. Fins en el cas pitjor d'haver-la de vendre seca, representaria un ingrés brut per arbre de $24,562 : 500 = 49$ ptes.

Les pruneres no s'han esporgat fa anys. De tractaments no se n'hi ha donat cap, perquè estant gerdes com un all, no ha calgut. Les despeses de portar el fruiterar es redueixen, doncs, als conreus de la terra.

En el compte pitjor d'haver-les d'assecar, hi ha la feina de collir i assecar, que augmenten fort les despeses.

Però de totes maneres és una bonica cosa el que un pruner pugui donar en un any fruit per valor de 50 pessetes i que d'una hectàrea se'n treguin 5,000 pessetes brutes, que pels pocs gastos que hi ha a portarlos, gairebé són netes.

Segurament ha de quedar suficient marge fins després d'amortitzar ràpidament la plantació.

Compari's aquesta producció en pes per hectàrea amb la que sol donar una hectàrea de vinya.

R. SALA.

Enginyer Agrícola

Un mercat central de bestiar a Barcelona?

DE molt temps ençà que s'ha parlat d'aquesta qüestió per diferents personalitats i entitats agrícoles, avui directores del moviment agro-pecuari de la nostra terra.

Un mercat central de bestiar seria convenient? Una veu unànime ressona afirmativament, mes nosaltres ens atrevim a posar-hi nostres rezel i manifestem que mai ens ha interessat aquesta qüestió.

Un mercat central de bestiar a Barcelona no canviaria en res l'estructura de coses que regeixen els destins de l'estat comercial de l'Escorxadador barceloní. Jo he sigut sempre un enemic acèrrim de concentrar la meva voluntat a lo que uns altres exigeixen. Un mercat central tal com tots entenem o es demana que es faci, millor dit, treu tota possibilitat de defensa per part del ramader. Jo voldria que en lloc de mercat de bestiar, fos un centre de cotitzacions sobre bestiar resident en sos corrals d'engreix o estament; mes desplaçar el bestiar de sa cort o corral i portar-lo a ciutat sense norma ni guia comercial formalitzada, és una ridícula aventura. Què hi fa el bestiar viu als corrals d'un escorxadador? Quin paper hi desempenya el ramader, que sap tothom el lliga tota mena de despeses, manutenció, etc., sense gota de profit, perquè el bestiar no hi sap menjar a l'escorxadador per raó del canvi de locals i se l'arrenca de ses costums, que són satisfacció i rendiment; què hi fa el bestiar als corrals de l'escorxadador, que no sigui gastar, com he dit, i en perdre quilos de pes, que és la vergonya més sentida pel ramader d'afinat espe-

rit econòmic? Qui és que gosa resistir a la voluntat de qualsevol proveïdor en quant al preu, si sap que al dia següent n'hi prometran cinc, deu cèntims menys per quilo i el bestiar s'haurà alimentat de si mateix consumint ses reserves, que són quilos de carn amb tant de sacrifici fabricats?

El que ens falta és un gran centre de cotitzacions a semblança de la Llotja actual; relacionem-ho amb la construcció dels escorxadors comarcals, i la figura d'un gran mercat central de bestiar desapareix.

Es precis evolucionar i no ens entossudim en demanar una cosa que l'experiència actual ja ens diu que no és convenient. Qui no em cregui que observi li que succeeix amb el mercat de porcs per a la matança. Que s'examini com es feia molts anys enrera el mercat de bestiar de llana i com se fa avui, i es comparin les diferents circumstàncies favorables per als ramaders.

Per què no té èxit la implantació a Barcelona d'un gran mercat de bestiar boví procedent de Galícia i el nord de Catalunya? No és curiós observar que mentre els ramaders gallecs són dependents del mercat barceloní en quant al consum, ens assenyalin l'obligació de que els hi anem a buscar a casa seva i no la de que ells baixin amb son bestiar pendent de venda? Quines protestes no ha aixecat el fet de les compres a províncies de bestiar de llana contra la poderosa exigència de que el portin i siguin víctimes els ramaders del preu que es paga, que passa sempre com epidèmia sempre funesta?

Independència és lo que es vol i no supeditació. No es trabsalsa el bestiar com un tren format de vasons de bocois de vi; ni es remena el bestiar com un cove d'escarxofes o centenars de cols. Vendre abans de traslladar-lo, o com a mal més petit, valdre's del mercat comarcal, que sempre atenua la dificultat de tornar-lo a casa.

Ens fem càrrec que l'ideal dels escorxadors enclavats en les comarques remaderes trigarà molt a ésser realitzat; el descongestionar l'escorxador barceloní que tants resultats econòmics donaria als remaders, serà un problema difícil, mes guardem-nos amb nostres mercats regionals; busquem rapidesa en els transports i no somniem en un mercat central que la realitat donaria com a cosa inepte.

No ens aboquem amb tanta facilitat a protegir una cosa que sols beneficia als abasteixedors i comisionistes i perjudica al bon ramader. El bestiar a l'escorxador és flagell cada dia que passa; s'ha de vendre sense poguer competir i encara que algun cop faciliti algun aventatge, aqueix és tan casual, que ni mereix mencionar-lo i quan més no afecta als que tenen sos corrals al peu de la ciutat.

Un centre de cotitzacions sobre tal espècie i a tant el quilo en viu, amb vistes al bestiar en son punt de vida, així la màxima llibertat la posseeix el ramader; és fàcil una associació de resistència; d'altra manera, l'escarni econòmic que es sofreix moltes voltes no té límit. Els j astors de la Manxa amb sos ramats a l'estació barcelonina, han de sucumbir sempre a les pretensions del mercat abastidor de carns. Els engreixadors de porcs valencians, un cop desplaçats a Barcelona, en vint-i-quatre hores han de valorar sa mercaderia. Aquesta és la realitat, i ben trista, gairebé sempre.

JOSEP SÈCULI ROCA

Vivers forestals

ADOBS : LLUR NECESSITAT

EL caràcter d'un viver *temporal* excusa el preocupar-se de la qüestió dels adobs. Per lo regular, un viver d'aquesta mena, s'estableix a un lloc situat dintre o molt pròxim a l'àrea de repoblació, que ofereixi una bona gruixa de terra vegetal rica en substàncies nutritives.

Extretes algunes collites i quan la provisió de substàncies comença a flaquejar, s'abandona aquell lloc buscat-ne un altre amb les mateixes condicions per a destinar-lo al mateix objecte; i solament en el cas de que per qualsevol circumstància imprevista convingués continuar l'exploració del viver, s'hauria de recórrer als adobs per a evitar l'esgotament complet del capital nutritiu del terreny i obtenir bones collites.

Mes, on la necessitat dels adobs se sent imperiosament, és en els vivers *permanents*.

Ni la major rusticitat de les espècies forestals en relació amb les espècies agrícoles, ni la consideració de que llur aplicació al bosc fora impracticable i quasi superflu, excusa llur empleu en un viver d'aquesta naturalesa; on la capa treballada sofreix una intensa i contínua merma de principis nutritius.

Entre el conreu forestal pròpiament dit i el conreu al viver, hi ha una diferència cabdal. Un bosc sotmès a una explotació racional i periòdica i destinat solament a la producció de matèria llenyosa, o sigui, tronc d'arbre i rames, gaudeix de llargs períodes de goret que separen les extraccions successives. Durant aquests intervals el terreny s'enriqueix continuament amb la caiguda de fulles, branquetes, llavors, peles, productes de la poda natural, extirpació de la brossa, descomposició d'arrels i soques de l'extracció anterior, etc., formant la *coberta morta* que es transforma en *humus* i en últim terme en *terra vegetal*.

En virtut d'aquest fet, els arbres restitueixen al terreny no solament gran part dels elements que d'ell han assimilats, sinó també una bona porció de lo que han extret de l'atmosfera, resultant que en el cas més desfavorable, el terreny conserva la seva fertilitat i per lo regular l'augmenta.

En un viver les lleis de l'estàtica-química no es compleixen i el terreny a cada collita és despullat d'una quantitat de substàncies nutritives no restituïda per la caiguda de les fulles ni els productes de la poda natural i que tard o d'hora ha de portar-lo a l'esterilitat. Sí, demés, es considera que per causa de la curtetat de les arrels de les plantetes, les extraccions de substàncies es verifiquen constantment en la mateixa capa treballada i relativament prima del viver, es comprendrà la necessitat dels adobs per a evitar el *cansament* o esgotament del terreny.

Per a asentar aquesta conseqüència lògica fonamentada com hem vist en fets d'una evidència irrefutable, podríem recórrer a la relació d'innumerables experiències que a aquest propòsit s'han fet en diferents països; i veuríem com totes elles coincideixen en confirmar ço que hem dit abans. En prescindirem per a no cansar al lector amb una exposició d'estats i fatigosa comparació de xifres, que, en últim terme, distreuriem

l'atenció de la qüestió principal. Un estudi més complet es troba en l'exposició que de llurs experiències han fet Dulk, Schütze, Grandeau i Rich, entre altres. Per a lo que a nosaltres ens interessa basta anotar poc més o menys la pèrdua de substàncies nutritives que experimenta el terreny d'un viver.

Schütze, fonamentant llurs càlculs amb el resultat d'anàlisis practicats per ell mateix, diu que la producció de pins consumeix per hectàrea :

3.25 quilograms de potassa.

0.27 quilograms de sosa.

11.47 quilograms de calç.

1.74 quilograms de magnèsia.

4.91 quilograms d'àcid fosfòric.

0.95 quilograms d'àcid sulfúric.

Cal observar que *Schütze* operava amb una densitat de quatre milions de pins per hectàrea. Altres autors observant amb densitats majors, han assenyalat, com és natural, quantitats superiors a les indicades.

El mateix autor s'ha preocupat d'averiguar la quantitat de nitrogen extret del terreny d'un viver per una collita de pins: la calcula en uns 24 quilograms per hectàrea i per any: i cal preguntar; aquesta quantitat ¿no és naturalment restituïda?

L'aire conté àcid nítric i amoníac de diverses procedències que les pluges, neus i rosades transporten a la terra i aquesta mateixa pot apropiar-se directament aquelles substàncies de l'atmosfera. La quantitat de nitrogen retornat a la terra Bretschneider la calcula en 11 quilograms per hectàrea.

Aquesta reparació deguda als agents atmosfèrics i completada per la caiguda contínua de les diferents parts dels vegetals i la fixació del mateix element que realitzen les plantes lleguminoses, és suficient per a mantenir l'equilibri químic, i, per tant, la normalitat de la vegetació als boscos, però de cap manera als vivers on la fertilitat aniria minvant i amb ella la producció normal de plantetes si d'una o altre manera no es reintegrés a la terra l'excés de nitrogen extret per les collites. Això palesa la necessitat de que en els adobs destinats als vivers hi figurin matèries nitrogenades.

La disminució de fertilitat es notarà més tard o més aviat segons la naturalesa del terreny, però per lo regular després de tres o quatre anys d'un conreu seguit es reconeixerà la necessitat d'afegir nous elements a la terra, per a no interrompre el conreu i obtenir una producció normal de plantes ben constituïdes.

Es convenient, doncs, des de l'establiment d'un viver permanent preocupar-se de la confecció o obtenció dels adobs que es necessitaran poc temps després, sinó immediatament; i al procedir a aquesta operació s'ha de considerar quan convenient és que el paper d'un adob no quedi reduït solament a actuar com un element de restitució, sinó que deu corregir, en lo possible, els defectes físics del terreny, donant-li cohesió si és massa solt i soltura si és massa compacte, modificant favorablement la seva higroscopicitat, conductibilitat calorífica, etc., precaució més digna de tenir en compte, si es considera que, ja sigui per les condicions locals o per economia mal entesa, no sempre els terrenys que es dediquen a viver forestal són els de millor qualitat i els menys defectuosos.

Finalment, i com a complement a lo exposat hem de fer notar la con-

veniència de l'alternativa de conreus, operació tan en boga en tota explotació agrícola.

Quasi es pot assegurar que el conreu de les plantes forestals en un viver té les mateixes exigències que el conreu agrícola. Consumeix tant com aquest si no més.

No basta restituir a la terra lo que se li extrau: s'ha de procurar el millor aprofitament de lo restituit.

Per poc que un s'hi fixi comprén la necessitat d'observar l'alternativa de conreu als viviers. Les espècies d'arrels superficials, les sembres i plantes de poca edat, extrauen les substàncies d'una capa poc fonda, al contrari de lo que fan les plantes d'arrels penetrants i les repicades.

S'hauran d'alternar les sembres amb les plantes, les frondoses amb les resinoses, les espècies d'arrel sana amb les d'arrel penetrant, etc.

Malgrat la restitució de substàncies per mitjà dels adobs i de l'alternativa de conreus, els viviers permanents tampoc poden donar indefinidament plantes robustes perquè tard o d'hora el terreny s'esgota. Quan s'arriba a aquest extrem s'ha de canviar de lloc.

No obstant, alguns viveristes, en lloc de canviar l'emplaçament del viver alternen el conreu forestal amb l'agrícola. La porció de viver esgotada la sotmeten durant 8 o 10 anys a un intens conreu agrícola donant-li principalment els últims anys, molts adobs, a fi de deixar un fons de fertilitat per al conreu en viver que ha seguir.

S. VANDRELL

Enginyer del Servei Forestal
de la Mancomunitat

El retorn a la terra

II

LA VIDA DE PAGÈS, COMPLETAMENT INDISPENSABLE PER A LA FORMACIÓ GENERAL
I PROFESSIONAL DE LA JOVENTUT DE CIUTAT

Tots veiem amb simpatia com es va reconeixent, de mica en mica, la virtut de la vida camperola en l'enfortiment de la salut. Tots acceptem agradosament que la gent de ciutat vagi a pagès a pendre *banys de naturalesa*.

No obstant, no és pas sols la virtut curativa, regeneradora, que s'ha d'anar a buscar als pobles i a les masies. Amb totes aquelles bones qualitats que ofereixen pel repòs, la tonificació i l'equilibri de les funcions orgàniques, en tenen d'altres tan bones o millors per a la formació general de la generació que puja. Els treballs de la casa de pagès, tant els de fora com els de dins, són excel·lents exercicis per a una bona preparació pre-professional.

Els millors educadors moderns concedeixen una gran importància a les ocupacions agrícoles per als infants, que consideren les més apropiades a l'estat de desenrotllament infantil i les més indicades per a despertar la intel·ligència i les iniciatives i per a estimular al noi a crear.

Veient només com la quitxalla pren part agradosament en els treballs de pagès (oh records inoblidables del temps del batre, de les veremes i de tantes altres coses que esperàvem amb daler abans de ser homes!) reconeixem la raó dels educadors moderns, i amb ells afirmarem que les ocupacions agrícoles deuen satisfer fortes necessitats de la vida del noi. Aquest les fa amb gust i les demana, senyal que li van bé. En aquella edat, on tot es fa per a la creixença i per al desenrotllament corporal i espiritual, no s'ha d'escatimar ni l'aliment volgut ni l'exercici que es demana. Donem, doncs, als nois totes aquelles ocupacions agrícoles que ells fan tan gustosament.

Seria bo representar una llista de grans homes, tant del camp de la ciència com de la branca dels negocis o de les arts, per a veure entre ells la gran proporció que alcancen els que es varen criar a pagès i que, de petits, varen pendre part a les feines dels camps. Tots en coneixem fills de poble que han fet en la seva vida coses de gran mèrit. Els seus èxits els han de deure, en gran part, a la virtut formadora de la vida de pagès.

El contacte amb la naturalesa, el fons d'harmonia i d'equilibri que regna en les coses camperoles, la varietat de les ocupacions agrícoles i la seva relativa simplicitat que les posa a l'abast de tots, són coses excel·lents per a una formació general profitosa per a totes les professions.

Mr. Bradley, en el seu notable estudi sobre la colonització del Canadà, (1) posa molt de relleu aquest valor de formació pre-professional que tenen les granges agrícoles. Els emigrants de les ciutats europees, molts d'ells sense ofici, que han arribat al Canadà buscant col·locació, han trobat fàcil acollida a les feines agrícoles. Molts s'han quedat units a la terra i han resultat bons grangers; però la major part, després de dos o tres anys de vida rústica, han anat vers els centres de població on generalment han prosperat en els negocis i en la indústria. No hi ha dubte que una estada a una granja agrícola és un curs de preparació pre-professional de gran eficàcia.

Ara pensem en els jovenets de les nostres ciutats que entren d'aprenents, que freqüenten escoles per a iniciar-se en coses que més tard hauran de menester en el seu ofici, sense conèixer res de les coses de la mareterra, sense tenir un equilibri de funcions espirituals i corporals, sense tenir aquelles aptituds de caràcter general que no poden posseir els que han passat enterament la seva infantesa a la ciutat. ¿S'ha detingut bastant l'atenció sobre la condició dels nois anormalitzats per la vida de ciutat, que comencen una especialització abans de que tinguin forces per a apendre-la, sense haver adquirit una formació general que els farà falta tota la vida? ¿Quins professionals i, sobretot, quins homes n'han de sortir?

Per altra banda, s'ha de considerar el perill social que ofereix el tancament de la gent ciutadana envers les coses de la terra. El que no ha sortit mai de ciutat sent per les coses de pagès l'horror de lo desconegut. Arriben crisis de treball, certs oficis veuen reduir la seva gent a la misèria. Ara mateix hem vist a les nostres ciutats industrials com algunes rames de treball han passat temporades de paralització o han disminuït la seva activitat. Molts treballadors emigren a altres centres llunyans,

(1) Es pot veure l'edició francesa, Bradley—*Le Canada, entre des bots et des blés*, Pierre Roger, Paris.

poc segurs del que els espera, i deixen al peu de la ciutat que abandonen terres i més terres que solliciten els seus braços. Ells, estranys com són a les coses de la terra, no senten la crida amorosa. Si tan sols haguessin passat un istiu a pagès, en la seva joventut, prenent part en els treballs agrícoles, és ben segur que no passarien de llarg, i molts deixarien les negrors d'un pervindre incert per a donar-se als braços de la mare terra, que no deixa mai patir fam als que la treballen. Seria una necessària contra-corrent a l'èxode del camp vers la ciutat.

Jo crec que podríem comptar amb l'ajuda de les nostres cases de pagès per a portar remei a aquests mals. Què hi diran els nostres agricultors?

Hi ha certa coincidència entre els períodes de més feina en l'agricultura i els de més calma en les ciutats. Les vacances de les escoles de tota mena, els permisos dels funcionaris, la creixent afició de la gent en deixar la vida ciutadana per una temporada, porten a les ciutats certa paralització durant l'istiu. Aquesta estació és generalment la de més feina a pagès.

Veu's aquí un factor de primer ordre completament favorable per a la solució dels problemes que acabem de plantejar. Els joves aprenents, els nois que freqüenten les escoles o els cursos professionals, els que han acabat la seva escolaritat primària podrien passar l'istiu en les cases de pagès sense pertorbar res de les coses de la ciutat. Ajudarien a fer les feines de la temporada, generalment les més fàcils i les més agradables de tot l'any, ja que és el temps de les collites; podrien disminuir les dificultats que troba molt sovint l'agricultor per manca de braços, bo i donant al seu cos i al seu esperit aquell exercici que li fa falta. Segurament la despesa que suposaria la manutenció dels nois durant la temporada seria plenament compensada pel servei que farien a la casa.

Els nois que tenen amics o parents a pagès podrien arreglar-se molt fàcilment. La major dificultat és l'aversion que encara sent molta gent de ciutat per les coses del camp i, sobretot, pels treballs agrícoles. Però no són pas els joves i els petits els que tenen aquesta desconsideració, sinó els grans. S'hauria de fer una mica de propaganda per a que desaparegués tot això.

Lo de més mal arreglar, és l'estada a pagès dels nois que, sens mitjans econòmics, no tenen famílies amigues fora de ciutat. Seria necessari constituir una lliga de gent de bona voluntat, subvencionada per les corporacions oficials i les entitats econòmiques i socials, amb comitès locals a cada ciutat, a cada comarca agrícola i a cada poble, encarregats de recollir els nois, col·locar-los i vetllar per la seva bona formació. Per a formar aquests comitès no faltaria pas gent d'elevada posició moral, condició suficient per a donar a les famílies la plena confiança en la seva obra.

No són coses ben factibles? Tot lo que es faci és poc per a fer participar a tothom del gran tresor de la Naturalesa i de l'Agricultura.

JOSEP MALLART

Són preferibles les treballades de tardor o d'hivern a les de primavera.

El sentit de la terra de Mossèn Baldiri Rexach

AMB motiu del projecte d'homenatge que diferents entitats culturals i pedagògiques de tot Catalunya preparen a l'eximí mestre d'estudi, Mossèn Baldiri Rexach, rector de Sant Martí d'Ollers ens és grat de retreure alguns aspectes de la seva interessant figura. El millor, per això, és transcriure ses pròpies paraules, tan plenes de seny.

Es ben sabut que en la gent de camp, en la Pagesia, es manté la vigor més forta i fecunda del país. Del camp i de la Pagesia en surten, i n'han sortit, en tots temps, grans homes que han donat tanta de glòria a Catalunya.

Però com sigui que, de vegades, per part d'elements de ciutat sembla observar-se com una mena de menyspreu respecte dels pagesos, heu's aquí com Mossèn Rexach en fa l'elogi, en el seu llibre «Instruccions per l'ensenyança de minyons», aparegut l'any 1749 (més de cent setanta anys, ha). Són d'ell aqueixes paraules:

El primer títol que s'ofereix a considerar en els Pagesos i treballadors és l'antiguitat de són Ofici, el qual és el més antic de tots, insituït pel mateix Déu, en el principi del món, quan creà Adam, i el posà en el jardí deliciós del Paradís, perquè hi treballés, i el guardés.

El segon títol que s'ofereix a considerar als Pagesos i treballadors, és la Noblesa de tantes persones que han exercit aquest Ofici.

Altre títol és que el Treballador prepara la terra, sembra el gra, i el cobra, llaurant i cavant la terra, i Déu Omnipotent el fa nèixer, créixer i portar d'un sol gra moltes plantes, i brics, i una gran multitud de grans que bastin per al sosteniment de l'home i per a tornar a sembrar altra vegada la terra.

El quart títol que té l'Agricultura és la utilitat, la qual és tanta, que totes les persones del món viuen a expenses dels Pagesos, i treballadors; i ningú no pot subsistir sens el treball i conreu de la terra. Però la utilitat admirable de l'Agricultura està, en què com més fills té un Pagès, tant més és ric, sos fills, des de sa petita edat, comencen de socórrer i ajudar a son pare. Els més petits, guarden els porcells i les ovelles. Els que són més grans, guarden el bestiar en gran tropa; i els que són robustos, treballen les terres amb son Pare.

Altra utilitat té l'Agricultura, digna de tot apreci, i és: de poder-se un Pagès criar els fills i filles en sa casa, educar-los i ensenyar-los l'ofici de l'Agricultura. Quina ditxa és poder un Pare tenir en sa casa a sos fills i filles, als quals ama com la cosa més preciosa que té, i dels quals és amat molt tendrament, i poder el Pare ensenyar-los a son gust i veure per sos ulls bons procediments. Però molt al contrari succeeix en molts altres oficis que hi ha en la República, els oficials dels quals no poden tenir en sa casa a sos fills, per ensenyar-los l'Ofici que tenen, sinó que és necessari enviar-los a terres i a persones estranyes, com són els Metges i Cirurgians, Jutges i Advocats.

L'Agricultura és l'exercici més útil, per conservar la salut del cos,

perquè en aquest empleu frueix el Pagès un exercici moderat i proporcionat a les seves forces; un aire pur i fresc, el sol de tots costats i a son plaer.

L'últim títol que té l'Agricultura, és de causar moltes delícies. Quin plaer és, per un Pagès, de veure que la terra li paga les suors que ha tingut en conrear-la, retribuint-li bons blats, bons llegums, i plantes molt belles, carregades de fruits?

PERE OLLER.

El corc dels brots de l'olivera

UNA malaltia que ataca als olivers, i en certs llocs, amb molta freqüència i amb molta intensitat, és el *corc* de la rameta, anomenat científicament *Phloeotribus oleae*.

Els pagesos solen exclamar-se, però no es decideixen per això a recórrer als mitjans de lluita que es recomanen, perquè llur aplicació rigorosa els portaria a modificar velles costums i velles tradicions a les quals estan aferrats.

Per a que es pugui conèixer bé aquest insecte, descrivim breument la seva manera de viure.

Les femelles, cap allí al març, van a posar els ous en la fusta d'olivera tallada de poc i no seca encara, preferint les rames que tenen l'escorça llisa i cendrosa. També, però, poden fer la posta en brots vius, però han d'ésser malalts i dèbils.

La posta té lloc en una galeria que l'insecte obre en la fusta. Primer fa un forat en la direcció de la rama, però inclinat cap a dins; arribat a certa profunditat, aquesta curta galeria primitiva dobla cap a la dreta i cap a l'esquerra en àngul recte. Disposta als dos costats de la galeria transversal, hi han uns ninxos, en cadascun dels quals la femella posa un ou. Cada femella pot posar una cinquantena d'ous.

Als 15 dies, més o menys, neixen les larves, les quals continuen al ninxo, convertint-lo en galeria. Al cap d'un mes aproximadament, donen la crisàlida, i als 10 o 12 dies, l'insecte perfecte, que és un cuquet molt petit de color fosca, el qual forada l'escorça de la rama per a sortir a fora.

El corc fa dues generacions en un any. En la primera, l'insecte perfecte apareix allà al juny; en la segona, a l'agost.

Segons alguns autors, arriba en certs casos a donar tres generacions, però sembla que els insectes de la tercera generació són molt pocs.

L'insecte passa l'hivern ficat en uns petits forats que s'obre en l'aixella dels brots. Si l'invasió és forta, tots els brots d'una rameta són de vegades atacats. En conseqüència del forat obert per l'insecte, el brots queden consentits i vegeten malament. Però pitjor que això és el fet que els vents en rompen molts, car llur inserció és mig menjada.

Cal distingir entre aquest corc i la *roja*, que és un altre insecte semblant, però que viu diferentment.

La lluita contra el corc és solament preventiva, i consisteix primer

que tot en donar un bon conreu als arbres per a que siguin vigorosos; en treure tots els brots dolents, malalts o dèbils que poden ésser atacats pels corcs; en treure la fusta d'esporga abans que els cuquets nascuts dels ous posats per les femelles en la fusta, surtin d'ella, ço que no ha de retrassar-se més enllà de l'abril, i, per últim, no acumular la fusta d'esporga en tancats o coberts situats prop dels olivars.

La llei obliga a cremar, segons diuen, la fusta d'esporga; però com la majoria de les lleis ningú en fa cas i ningú la compleix. Els pagesos prefereixen guardar la fusta per a fer foc, i les fulles per donar a menjar al bestiar.

Si, però, es té la precaució d'allunyar en època oportuna la llenya d'esporga i de posar-la lluny dels olivars, i si els arbres estan ben esporgats, el danys del corc es redueixen a quantitats insignificants.

T. U. GANTUS

COMENTARIS

Un amoníac sintètic

Llegim al confrare *El Sindicat*, de Cervera:

«Amb el temptador nom d'amoníac sintètic o artificial, ha sigut llençat al mercat un producte que analitzat químicament demostra contenir:

72 per 100 arena de mar.

20 per 100 sal de cuina.

8 per 100 d'una matèria estranya.

Com si això no fos prou significatiu, hi ha hagut que hi volgut analitzar-lo comercialment hi ha trobat que està compost de mala fe de fabricant i rucària de pagès barrejades amb parts iguals.»

Catalunya Vinyatera

En una Zentralblatt el títol dominant de la qual no recordem, hi trobava dies passats una epigrafià que, traduïda, deia: *Espanya és terra de vi*.

En qualitat, els vins andalusos van davanters; en quantitat sobrepassen Catalunya i Balears, que contenen dos quintes de la producció total de la península.

Però és que no sols avancem en volum de vi, sinó en rendiment relatiu, car el promig, en les altres regions, sent per a 100 quilograms de raïm de 66'1 de most, aquí arribem als 74'5; i mentre que les altres regions espanyoles cullen 21 hectòlitres per hectàrea de vinya, a casa nostra hi veremem 41'14 hectòlitres, que si no és justa doble producció, és un avenç respectabilíssim suficient a explicar-nos com s'agreguen molt més els problemes econòmics de la producció quant experimentem l'enrarament mercantil.

Els vins de qualitat tenen la defensa de la marca i embotellament, en tant que nostres clars i negres van a manta de color i graduació

com específics d'uns cupatges de millorament—especialment a França—i ço que és incompreensible: que uns tipus de vàlua per a remontatges, deguin eixir de nostres fronteres dessota prèu dels insubstancials vins francesos que van a millorar. Potser la cosa sigui justa, perquè trobar càctig on semblaria merèixer premi, escau que en considerem la lògica. La ruquesa té dret natural a la carga. Mal avinent raig de cosses que l'etzivi a terra per a treure'ns de la tossuda paciència de plantofejats «*equus assinus!*»

La llum multiplicadora

Mister Harvey, de Minnesota ha realitzat uns experiments de l'acció de la sola llum elèctrica, en la vida vegetativa (blat, ordí, civada, patates, llegums, verdures, etc.)

Cultius en hivernacle fred, sense altra calefacció que la suministrada per les llums elèctriques de temps tebi i amb curós isolament solar, produïren una terminant demostració. En sols noranta dies—des de la sembra a la collita—els blats de primavera germinaren i granaren bé, amb perfecta vegetació normal.

I diu Harney el següent corolari de justa observació: ço que s'esmerça en dotar de calorífers als hivernacles, abasta per a instal·lar-hi una dispositiva de il·luminació elèctrica que, així mateix, irradiaria el calòric suficient i ens abocaria a una producció accelerada; bé que les plantes, pròpiament dites d'hivernacle, deurien cultivar-se separades de les d'activació car semblen ressentir-se del sistema que afavoreix a aquestes últimes.

Es materia de prova per a determinats cultius que en presentar-se als mercats en època extemporània, els dotaria de l'interès i remuneració que solem concedir als *primeurs*.

El gran dia de Nadal

El dia de Nadal és gran. Es la festa íntima de la llar, de la família. Els que en viuen fora, en aquest dies retornen a casa. És llei, o costum imperiosa de la vida. *Per Pasqua i per Nadal, cada ovel·là al seu corral.*

El temps és cru; és fama que la nit de Nadal és la més crua de l'hivern i per això es desenrotllen a l'entorn del foc de la llar, o a l'estable, a les cases de pagès, encara que abans millor que ara, una infinitat d'actes familiars, como el cagatió, com la beguda remullant turrans i neules, etc.

I, ai! si no fa fred per Nadal, que ja diu l'adagi: *Nadal al sol, per Pasqua al foc*, és a dir, que si fa bon temps per Nadal, gelarà per Pasqua, i això no és de bon ésser. O com a Manresa diuen: *Qui per Nadal s'assoleia, per Pasqua s'atorreia.*

La nit de Nadal, és, segons diu la cançó popular, la més clara i més serena, i mal va pel bestiar quan no és així: *Nadal sense lluna, ramader de cent ovelles en torna una.*

Segons el dia de la setmana en què cau Nadal, hi han variats aforismes. *Nadal en dillúns, les festes a munts*; que com enguany, sabut és que hi hauran tres festes per Nadal, dues per Cap d'any i dues pels reis, això és, set festes en quinze dies.

Si s'escau en dijous, diuen els pagesos que és de mal averany: *Nadal en dijous, crema la reu i ven els bous*; farà fred, ja s'ha acabat el llaurar, i si per desgràcia cau en divendres, pitjor que pitjor, *Nadal en divendres, crema fins les cendres*.

Com en aquesta època ja el dia comença a créixer, diu la dita que *per Nadal, s'allarga el dia, un pas de pardal*.

Si volem indicar una cosa que durarà poc, diem *que durarà de Nadal a Sant Esteve*, és a dir, poques hores.

Finalment, en l'altre comentari diem que és hora de posar el porc en sal, i la formuleta infantil sencera fa així:

Per Nadal,
posarem lo porc en sal,
la gallina a la pastera,
lo pollí al cap del pi;
ara baixen bous i vaques
i gallines amb sabates
i capons amb esperons;
correu, correu, minyons,
que la vella fa torrons;
lo Vicari els ha tastats,
diu que són un poc salats;
baixarà Santa Anna
tota arromangada;
baixarà Sant Lluch
tocant un canut.

La crisi del xampany a França

Sembla que és tanta la crisi del xampany en la veïna nació, que els elaboradors del daurat licor, han constituït l'*Unió de viticultors del Marne*, i un Comitè de propaganda per a fundar una societat cooperativa encarregada d'establir punts de degustació, «cabarets», el primer dels quals sembla que s'establirà a Epernay, al qual en seguiran d'altres a Reims i París.

No sé si s'ho han mirat prou bé. Abaratir-lo, posar el xampany a l'abast de tothom, està molt bé, ¿però l'extensió no ho perdrà en intensitat?

¿Els que ara paguen quatre vegades més del que val, no se'n retrauran? L'aristocràtic licor no perdrà consum en democratitzar-se?

Entenent, però, que no creiem en paladars ni refinats ni plebeus. Sinó en què no totes les bosses són iguals.

Mes, si d'això n'ha de venir l'abaratiment del xampany, celebrarem que tingui força èxit la pensada.

Per Sant Tomàs, agafa el porc pel nas

Ai Senyor! Com es desfà la poesia! Abans, en el temps clàssic dels nostres amors la matança del porc era un esdeveniment familiar. Aquells preparatius de la vigília, aquell matinejar grans i xics, aquella beguda, aquell esmorzar, aquells tastets de tot el dia i sobre tot el gran àpat de la nit, al qual es convidaven a parents i amics.

Era conceptuada la cosa com una de *les tres alegries*. No implicava

solament el gran àpat, sinó la gran gatzara, malgrat el sopar fos de cà l'ample.

Avui, en qualsevol poble i poblet es mata porc al mig de l'estiu, i quan a una casa fan la matança, ja tothom està tip de menjar llomillo i llangonissa.

Però ¿no trobeu que no escau el menjar frescum en temps de calor, de pols i de mosques? No dóna més bo menjar-lo en temps de fred?

I en quant a matar-lo, res com la dita que encapçala aquestes ratlles, i els amants de la tradició el maten el dia de Sant Tomàs, i aleshores vénen millor els altres versos de la formulèta:

Per Nadal,
posarem el porc en sal.

INFORMACIÓ VINÍCOLA

Ens en podríem ben dispensar avui d'aquests ratlles si no les redacéssim per a donar fe de vida, per a mostrar que seguim atents a les oscil·lacions, i, finalment, per a mantenir la secció informativa.

Mes la fe de vida és d'un moviment migradíssim; les oscil·lacions — millor diríem suspensions — són tan imperceptibles, que s'hi perd l'atenció més concentrada, i, per consegüent el nom de secció informativa esdevé un pur pleonasme.

Poseu-hi al desmenjament la torna del fi d'any amb les obligades liquidacions comercials que reclamen el coneixement del balanç, i tindreu una raó més del desinterès regnant; afegim-hi la poc clara orientació monetària que estabilitza els valors en els canvis, i vos quedarà entesa l'abstenció.

Si ens parem a considerar els tipus de cotització que retreuen els butlletins, veurem que, sent els mateixos de la passada quinzena, no donen lloc ni a alarmes ni a alegries; però si volem fixar-nos en que l'oferta sembla ésser més decidida, compendrem tot d'una, la part de pessimisme que algunes migrades transaccions, fetes a salts i a bots, semblen encomanar. Amb tot, si una flor no fa estiu, tampoc fan mercat unes quantes unes contades mils pessetes esmerçades en compres d'angoixosos productes necessitats.

Diguem-la, doncs, una vegada més l'antífona de la invariable situació vinatera i glossem-la amb la consegüent declaració de que fóra mal consell el que hi dongéssim, per més que els moments siguin més per a abstenir-se de vendre que per a sortir amb mostres de caldos al qui ni en vol tassa ni tassó, no siguent a escandall de reventada.

No hi podem dir res més ni fins seria prudent endinsar-se en volguer-hi fer pronòstics. Ben poques fulles manquen per a finir els dies de l'any i tal volta el viñent pinti més actiu i menys embarbussat que el malestruc que acaba.

Per ço que, lectors vinyaters, el cronista se sent gratament empès a desitjar-vos bon Nadal i bon any nou.

PERE J. LLORT

INFORMACIÓ OLEÍCOLA

Per totes les nostres contrades estem en plena activitat oleícola; es cullen les olives amb intensitat, tots els molins treballen de ferm, però es nota una calma completa en lo referent a transaccions d'oli; i és que l'oli encara no és a bon preu i ningú es determina a comprar; no obstant aquesta paralització, que més d'una vegada fa dubtar al fabricant creient que no podrà vendre, esperona a l'olivicultor per a collir més ràpidament a fi de vendre les olives a bon preu, ja que ell també creu, encara que recelós, que l'oli anirà barat, i així estem, esperant a que el mercat es regularitzi, ja sigui cap amunt o cap avall. Si és cap amunt tot anirà bé, però si és al contrari, de segur que tothom en tocarà les conseqüències; el moliner perdrà quartos amb l'oli que tingui fet, però després rebaixarà les olives per a poguer-se refer lo perdut i ho pagarà el que menys organitzat estigui.

Voltant per les nostres contrades, i estant en contacte amb els productors i fabricans, un es creu que l'oli al menys, si no puja, conservarà el seu preu, havent-hi raons que ho fan creure així, i veient que hi ha qui cerca oli, però que no es decideix a pagar els preus corrents, i és clar, entre això i el veure a les estacions productores que arriben tants envasos per a oli, ens fa creure que l'oli tindrà sortida, i verdaerament l'ha de tenir, però no sabem encara a quin preu, i això que portem un mes de campanya i aquest dubte estem segurs que no s' esclarirà fins que veurem una compra que sigui d'importància. Les transaccions fetes fins ara no ens poden orientar, són filles de la necessitat o dels compromisos contrets. No voldríem equivocar-nos per carta de menys, però, segons estan els mercats estrangers, no hi haurà res a fer fins que ens posem a nivell dels seus preus, i per a ésser així es tindrien de poguer vendre els olis de Borges entre 22 i 23 rals el quartà de 3,900 quilògrams.

L'estranger està parat davant dels nostres olis, no és que no els vüigui, sinó tot el contrari, els necessita; però com creu que són cars, cerca substiuir-los amb els d'altres procedències, com les italianes i tunisenques, que omplen ben bé el fi a que són destinats i els surten més barats, i si no ja es veurà, si els nostres olis es posen a igualtat de preu o 10 o 15 francs més cars, com compraran els nostres i deixaran aquells; però això sí, ens havem de posar a preu.

Naturalment, que és molt deplorable per l'agricultor que tingui de donar barats els seus fruits; però quan no hi ha més remei, s'ha de pendre com vingui, i procurar treballar a fi de que donant una bona labor a l'arbre es pugui produir el màxim de fruit i organitzar-se per a vendre'l al preu més car que sigui possible, desfent-se dels lligams dels qui a les seves espatlles viuen.

Transaccions poques se'n han fetes que tinguin importància; a Urgell, que és on s'ha treballat més, hi ha hagut una diversitat de preus; l'oli surt molt bo, tant com feia anys que no hi sortia, però no es valora; igual és un oli que un altre, la qüestió que no faci mala olor i que tingui poques dècimes, així és que olis bons ja sigui per una raó o altra s'han

pagat a poc preu; però si un ha necessitat una partida encara que hagi sigut de poca monta, ha tingut que pagar-la a bon preu, malgrat que la qualitat no ho valgués. S'ha pagat fins a 28 rals, però sembla que el preu ha quedat estacionat entre 25 i 27 rals el quartà de 3,900 quilos.

A Reus, que de tot fan menys oli d'aquesta comarca, puix hi entra molta oliva forastera, s'han pagat els olis bons fins a 27 pessetes, fent-se també a 24 i 25, pels més dolents i s'ha fet fins a 20 pessetes els quinze quilògrams.

A Tortosa s'ha pagat entre 18 i 22 pessetes en la mateixa mesura que la indicada anteriorment.

LISINI ANDREU

NOTICIARI

—*Els Sindicats agrícoles d'Argelaguer i Susqueda* han quedat declarats oficialment constituïts als efectes de la llei vigent de Sindicats Agrícoles.

—*L'Institut Agrícola Català de Sant Isidro* ha adreçat un escrit al ministre de la Governació, demanant-li que denegui la petició formulada per l'assemblea de fabricants de llangonissa, per tal que es prohibeixi la matança de bestiar perquè durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre.

—*La crisi vinícola. El Consell d'administració de l'Associació Nacional Vinícola i Indústries del vi*, en la seva última reunió, convocada per a adoptar mesures que aminorin la greu crisi que s'acosta a la producció vinícola espanyola, ha pres els següents acords:

Primer.—Que es denunciï el conveni comercial firmat amb França el dia 8 de juliol últim, perquè les seves clàusules i la manera d'executar-lo no afavoreixen la producció vinícola nacional.

Segon.—Que en els tractats que se celebren amb altres nacions s'exigeixin garanties de reciprocitat en l'intercanvi de mercaderies inclòs dels vins, entre els que aquells han d'adquirir obligatòriament.

Tercer.—Que se suprimeixi l'impost i els arbitris que graven el consum dels vins.

Quart.—Que es prohibeixi la fabricació de l'alcohol industrial amb matèries importades de l'estranger.

Cinquè.—Que es rebaixa l'impost sobre els alcohols per a afavorir la seva producció en favor del vi, i

Sisè.—Exercir activa i intesa propaganda en el país perquè ajudi les anteriors conclusions.

En compliment d'aquest últim acord, el diumenge vinent, a les cinc de la tarda, se celebrarà un miting al Temelloso.

—*En el nou tractat comercial concertat amb Anglaterra els vins i baixos del vi, conyac i panses, no estaran subjectes a llur entrada a l'imperi britànic a drets superiors als actuals, que són dos xelins i sis penics (vora tres pessetes) per cada galó (4'2 litres).*

—*A Vilanova i Geltrú s'ha constituït una companyia per a explotar la manipulació dels tartrats, treballant-se avui activament per a l'instal·lació dels laboratoris.*

—*El senador per Tarragona, Sr. Elias de Molins, ha rebut la visita del ministre plenipotenciari de Finlàndia, canviant impressions referent als desitjos d'aquell país d'establir un intercanvi de productes agrícoles entre ambdós països.*

—*Es dona com a segur la instal·lació d'una fàbrica de superfosfats de calç a Balaguer, amb diners aportats pels Sindicats Agrícoles establerts al pla d'Urgell.*

—*El Sindicat Catòlic Agrícola d'Artès està fent els treballs preparatius per a construir un celler comunal.*

—*Sembla que hi ha el propòsit de crear un banc agrari a Sabadell, de l'implantació del qual se n'encarregarà el Diputat Sr. Zulueta.*

—*Al Sindicat Agrícola de Rocafort de Queralt hi han donat: una conferència D. Marià Miró de Barbarà, sobre cellers cooperatius, i altra D. Claudi Oliveras, sobre cultiu de la vinya i elaboració de vins.*

—*Amb l'ajut de la Cambra agrícola Provincial s'han celebrat a Tarragona proves de tractors en camps propers a dita capital.*

—*Un nou Sindicat.*—A Figuerola d'Orcau s'és constituït un Sindicat Agrícola, a base de moment de beneficiar-se en la compra d'adobs en comú.

—*S'ha constituït oficialment el comitè executiu del Congrés d'Avicultura, baix la presidència de D. Leongi Soler i March, deliberant, en sa primera reunió, sobre els extrems relacionats amb l'organització preliminar que deu donar-se-li.*

—*La Comissió d'Educació general ha inaugurat una tanda de conferències d'Economia casolana i agrícola, que es proposa donar en varis pobles de nostra terra. Les dues primeres foren donades als Sindicats Agrícoles de Hostalets de Bas i de Joanetes, anant a càrrec de les Sres. Vda. Verdaguer i Baldó, i Srtes, Portas, Farran i Bayona.*

—*El Sindicat Agrícola de Mataró i sa comarca ha demanat que sigui declarada d'utilitat general, la importació de 400 tones de llavor de patata anglesa de l'anomenada Royal Kydney.*

NOTES DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Al vestíbul de l'Escola Superior d'Agricultura s'hi exposen diàriament interessantíssimes dades referents al temps, segons les aportacions del Servei Meteorològic de la Mancomunitat.

Provenen dels telefonemes que cada dia rep dita institució i permeten formar concepte : 1.ª, de la Situació atmosfèrica general d'Europa, Atlàntic i Nord, segons els radiogrames internacionals rebuts en el Servei Meteorològic; 2.ª, l'estat del temps a Catalunya, segons les dades facilitades pels observadors de la xarxa Catalana; i 3.ª, el temps probable fins a la matinada del dia següent de les observacions.

El Cap d'Acció Social Agrària Sr. Rendé, ha rebut la visita del Sr. Alfred Mazzei, Enginyer Agrònom d'Itàlia, el qual ha demanat dades sobre les cooperatives de producció catalanes, funcionament, etc., etc., i sobre el funcionament i relacions que té i serveis que presta als Sindicats el Servei d'Acció Social Agrària.

El Sr. Rendé ha donat una conferència al Sindicat Agrícola de Borges del Camp, sobre Caixes Rurals.

El Servei de Viticultura i Enologia ha redactat les memòries corresponents al passat any vitícola, referent als resultats obtinguts en els camps experimentals a càrrec de dit servei.

El Sr. Imbert, ajudant de dit Servei, ha visitat, a petició del Sindicat Agrícola de l'Espluga de Francolí, unes vinyes d'aquella localitat malaltes de clorosi.

El Servei d'Arbres Fruiters ha respost consultes de Mollerusa, sobre pomeres; de Bellpuig, sobre presseguers i ametllers; de Torroella, sobre perera i pomera; de Mayals, sobre oliveres; de Llardecans, sobre ametllers; de Juncosa, sobre arnes; de Hostalets de Pierola, sobre molins d'oli, i de Barcelona, sobre ametllers.

Demés, ha començat l'estudi de les varietats d'oliva catalana; ha fet una visita a Cambrils, Sant Feliu de Llobregat i Molins de Rei per a estudiar les malalties del citrus; a Manresa, Terrassa i Ullastrell, per a escollir varietats d'oliveres; i ha rebut la visita d'un delegat del Govern italià, enviat per a estudiar la fruticultura a la península ibèrica.

Darrerament s'han celebrat cursets de divulgació a les poblacions de Torredembarra i Sitges.

El programa de lliçons en el primer fou així: Conferència preparatòria i de clausura a càrrec de D. Jaume Raventós, Director dels Serveis Tècnics d'agricultura; garrofers i oliveres, per D. Joan Salom, ajudant del Servei d'Arbres Fruiters; engreix de porcs i vedells, per M. Rosell i Vilà, Cap del Servei de Ramaderia; Viticultura i enologia, per D. Erasme M. d'Ymbert; Conreus de Terra Campa, per D. Josep Maria Soler i Coll, i Acció Social Agrària, per D. Josep Maria Rendé

En el de Sitges les conferències i conferencians foren els que a continuació s'expressen:

Preparació, clausura i enologia, D. Jaume Raventós; Conreu i malalties de la vinya, D. Erasme M. d'Ymbert; Garrofers i ametllers, don Joan Salom, i Acció Social Agrària, D. Josep Maria Rendé.

En el Laboratori d'Anàlisi s'han efectuat durant el passat mes de novembre els següents treballs:

Mostres analitzades: Terres de conreu, 2; Vins i similars, 39; Adobs, 38; Aliments, 3; Diversos, 2; Total mostres, 84.

Per encàrrec dels Serveis Tècnics d'Agricultura s'han analitzat dues mostres d'aliments.

El dia 10 del vinent mes de gener començarà a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, el Curs semestral preparatori, per a tots aquells alumnes que desitgin ingressar el curs vinent i no tinguin prous coneixements de les matèries exigides per a l'admissió. El curs comprèn les assignatures: *Nocions de Matemàtiques (Aritmètica, Àlgebra i Geometria)*, *Nocions de Física*, *Nocions de Química*, *Geografia, Catlà i Llengua francesa*. L'Escola fa remarcar als propietaris agricultors l'utilitat d'aquest curs organitzat per a facilitar els alumnes poc preparats, l'ingrés a l'Escola, reunint en un semestre els coneixements fonamentals necessaris per a començar en bones condicions els seus estudis.

El curset, que sobre el tema de la lluita natural contra els insectes, ha donat a l'Escola Superior d'Agricultura el professor D. Felip Silvestri ha estat un èxit, essent objecte de unànims elogis les profitoses lliçons cospades de tan competent mestre.

Bibliografia

CALENDARI DEL PAGES *publicat per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, per a l'any 1923.* Imp. Altès. 1922.

Aquesta edició del Calendari, en el 68e any de sa aparició, publica un interessant sumari entre el qual són de notar, Calendari de treballs agrícoles, per D. Ignasi Fages; Memoràndum legislatiu, per D. Pere J. Girona i altres articles dels Srs. D. Jaume Raventós, D. J. Vidal i Pomar, D. Valeri Serra i Boldú, Manel Serra, Pvre. D. R. Ribas i Ribot, Don J. Maspons i Camarasa, D. Joan Riba, i D. Raul Mir.

EL NEGRE DE L'OLIVERA, per *August Matons*. Serveis Tècnics d'agricultura. Un fulletó de 12 planes, amb gravats.—Barcelona, 1922.

És una nova publicació de Servei d'Arbres fruiters, en la qual es tracta de les causes de la malaltia i de la manera de combatre-la. Aquest fulletó és enviat a aquells que el solliciten al Servei d'Arbres Fruiters, acompanyant un segell de vint-i-cinc cèntims.

ELS CONCURSOS DE BESTIAR. *Mancomunitat de Catalunya*. Un volum de 117 planes amb nombrosos gravats. Barcelona, 1922.

Els nostres llegidors estan enterats per la premsa diària de la suspensió dels concursos ramaders de la Mancomunitat, suspensió que respon a una provocació del govern de Madrid que, com sempre, no fa

i no deixa fer. En aquest llibre, la Mancomunitat exposa el plan que es proposava seguir, la magnífica tasca realitzada, els prometedors resultats obtinguts fins avui i les causes que han motivat la suspensió.

DESCRIPCIÓ DE LES MÉS IMPORTANTS VARIETATS D'AVELLANER CONREADÈS A CATALUNYA, per A. Trotter i A. Matons. Arxius de l'Escola Superior d'Agricultura. Un volum de 71 planes, amb gravats. Barcelona, 1922.

Estudien els autors en aquest interessantíssim treball les principals varietats catalanes d'avellanes, fixant per a cadascuna els caràcters distintius i les sinonímies, Es tracta d'una obra de veritable mèrit i de valor científic, car constitueix la primera descripció seriosa de les nostres varietats fins avui ignorades pels pomòlegs nacionals i estrangers, i que estan, malgrat això, entre les millors del món.

Cal fer constar, com declaren els autors, que es tracta no de un estudi definitiu i complet, sinó de una primera contribució a la coneixença dels tipus nacionals.

CAM.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà gratuïtament i per torn rigorós, a totes les consultes que facin els llegidors

SINDICAT AGRÍCOLA. LLUC MAJOR.—Hem passat la demanda als Serveis Tècnics d'Agricultura, que han enviat ja els fullets sol·licitats.

M. A. MONTSERRAT.—Pensem que haurà rebut ja ço que demana.

R. S. TARRAGONA.—Les lliçons del Professor Silvestri seran publicades d'aquí un parell de mesos. No seran, doncs, d'utilitat per a pocs com vostè es pensa.—A. M.

B. V. TORRELLES DE FOIX.—Sobre la pomera i sobre l'avellaner no hi ha res escrit en espanyol que valgui la pena; ha de recórrer, si acàs, a obres franceses i italianes. Si vostè sap aquestes llengües podrem indicar-li algun llibre interessant.

Tenim notícies que l'Escola d'Agricultura publicarà aquest any un llibret sobre el conreu de l'avellaner; però serà cap allí a la tardor.

L'avellaner dóna bons resultats en terres de mitjana qualitat; però cal que siguin més aviat frescals. En terres molt secaneres no va tan bé.

Li farem enviar els fulletons que demana.—O. T. S.

M. R. RUBÍ.—Li farem enviar els fulletons que sol·licita.

E. D. VILANOVA I GELTRÚ.—En el pròxim número li contestarem.

Publicacions de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic

ACABEN DE SORTIR

EL TEATRE DE LA CIUTAT

Per Lluís Duran i Ventosa

...

Consideracions sobre les interpretacions dels per- sonatges de Shakespeare

Per M. Morera i Galicia

...

Molière i la farsa dels metges

Per Adrià Gual

...

ADMINISTRACIÓ

Editorial Catalana, S. A.

ESCUDELLERS, 10 BIS

PREU: UNA PESSETA CADA FASCICLE

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

Aparells Agrícoles d'ocasió

Grans stocks d'articles americans a preus aventatjosíssims

Espino artificial galvanitzat : Cargols
Pales : Picots : Làmpares Dietz : Bugies motor : Cadenes : Cable cobert per a electricitat : Serres : Calçats de goma per a pluja i neu : Motors a gasolina

Trituradores de grans per a piensos

DESINFECTANT INSECTICIDA
de sorprenents resultats per a bestiar, estables, arbres, etc
EMPLEAT EN LA GUERRA
per a la desinfecció de les trinxeres

JULIA NOUGUÉS

Corts, 517, magatzem - BARCELONA

XERIGOTS I VACUNES "GANS"

Contra totes les malalties contagioses dels animals domèstics
(porcs, bestiar boví, cavallar, asinal, cabres, ovelles, aviram de corral, gossos)

XERIGOTS CONTRA LES MALALTIES HUMANES

Sota l'inspecció de l'Estat Alemany

Reactius per al diagnòstic de la sífilis per la reacció de Wassermann, sota el control directe del Prof. Wassermann

Demani's preus, condicions de venda i demés detalls a

L'INSTITUT FARMACÈUTIC LUDWIG WILHELM GANS

OBERURSEL (TAUNUS) ALEMANYA

o a sos representants a ESPANYA

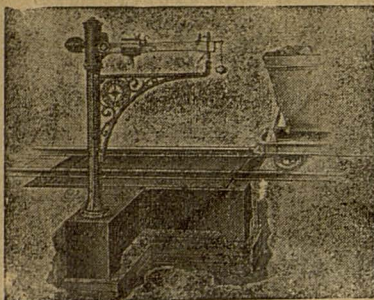
Don Eugeni Lamparter

Santa Anna, 9. - SEVILLA

Srs. Montserrat i Plà

Mendizàbal, 25. - BARCELONA

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

Bàscula model 259 per a pesar vagonetes

BÀSCULES

ARISÓ

SANS, 12 : BARCELONA

Les utilitzen en quasi tots els Sindicats,
magatzems d'olis i vins i indústries, per
llur duració, seguretat i exactitud.

Caixes d'acer per a guardar valors

per a obrir amb clau i sense clau.
Demani dibuixos i preus a

ARISÓ : Sans, 12 : BARCELONA

H A S O R T I T
E L

DIETARI CATALÀ

:: Llibre de Caixa ::

PER A 1923 : Segon any de sa publicació

Úfil a la pagesia catalana. Entre altres dades inter-
ressants, publica les festes i mercats de tot Cata-
:: :: :: lunya, telèfons i ferrocarrils :: :: ::

PER A COMANDES A

Editorial Catalana
Escudellers, 10

S. Bonavia
Tapineria, 13

EDITORIAL CATALANA, S. A.

LLIBRES DE TOTA
MENA : MOSTRA-
RIS : CARTES
TARGES : TALO-
NARIS : FACTU-
RES : ESTATS

SECCIÓ D'IMPRESA

Mallorca entre 257-259

Telèfon 58 G

BARCELONA

PUBLICACIONS
DE TOTA MENA
DE REVISTES
ESPECIALITAT
EN LES EDICIONS
CATALANES

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

SINDICATS AGRICOLES I VINATERS

PER A TOTA MENA DE
TINES PER A VI, BAS-
SES PER A AIGUA I
CONSTRUCCIONS DE
CIMENT ARMAT,

LA CASA

LLUIS SANS

Carrer Trafalgar, 14

BARCELONA

TÉ ESTABLERTA
UNA SECCIÓ ESPE-
CIAL DE PRESSU-
POSTOS I PLÀNOLS

Ha sortit el **D'ACÍ D'ALLÀ** del mes de desembre

LITERATURA : ACTUALITATS : MODES : DEPORTS

Compreu

Costums sobre termenals, camins i aigües en terres de pagès.

Llibre indispensable a tots els terratinents, propietaris, pagesos, jutges municipals, entitats agrícoles, etc.

Ha sigut editat per l'Oficina d'Estudis Jurídics de la Mancomunitat, i han col·laborat en la redacció homes experts de tots els indrets de Catalunya.

Preu: 4 Ptes. Es ven a les principals llibreries.

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

RAJOLS, TEULES, TOTXOS
 maons (plens i buits), cai-
 rons, etc., deu vostè fa-
 bricar-los a màquina, a fi
 d'obtenir de la terra tot
 el seu rendiment.

La casa **VILLALTA**, de Barcelona, és la que millor podrà servir-lo en

MAQUINES, FORNS, ASSECADORS

i tot el que pertany a l'indústria ceràmica i
 de fabricació de materials per a construcció

Visiti o escrigui avui mateix a la **SECCIÓ A** de la casa

VDA. J. F. VILLALTA, S. EN C.
BARCELONA

Oficines.
 Nou Sant Francisco, 28

Apartat correus, n.º 65
 Telèfon 568

VITICULTORS! per a combatre el
 MILDEW de la vinya, feu ús del

Polvere CAFFARO

(Polvo a 16 % de coure)

Contra tots els insectes d'arbres
ARSENIAT DE PLOM

Polvere CAFFARO a 50 % d'Arseniat de Plom

Demaneu instruccions i preus a la
Società Elettrica ed Electrochimica Caffaro
MILÀ (Itàlia)

Sulfuro de Carbono

Per a les vinyes, esterilització
 del sòl i extermini dels pa-
 ràsits de les plantes

Per a informes dirigir-se al fabricant:
S. Di. H. Boccara et Fils
VINAROSZ (Espanya)

GUANOS - DROGUES - SOFRES

ADOBES PER A LES TERRES

Premiats en 15 Exposicions nacionals i estrangeres

GUANO AMONIAC FIX

Adob complet aplicable a tots els cultius

Adobs especials per a vinya
 Patates i Hortalices, etc.

GUANO PROVENÇAL SOFRES GARANTITS

Flor del sofre : Sofre sulfatat
 Sulfatina : Esteatina cúprica

SULFAT DE COURE GARANTIT

Primeres matèries per a adobs

Superfosfats de calç : Escòries Thomas
 Nitrat de Sosa : Sulfat Amònic : Clorur
 de Potassa : Sulfat de Potassa : Sulfat
 de ferro i Kainita

DROGUES I MATÈRIES CURTIENTS

J. ALESÁN

Freixures, 23 - BARCELONA